

ΣΥΜΕΩΝ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ

Αγαπητοί συνάδελφοι, κύριε Υπουργέ, φαίνεται ότι όσο αυτονόητα και αν είναι κάποια πράγματα, τίποτα τελικά δεν είναι αυτονόητο. Αυτό το κατάλαβα ακούγοντας την προηγούμενη εισήγηση.

Συζητάμε σήμερα για την αξιολόγηση στα σχολεία. Τι πιο αυτονόητο από το να αρχίσει, επιτέλους, και στη χώρα μας κάτι το οποίο είναι θεσμός νομίζω σε κάθε ευρωπαϊκή χώρα, να αξιολογούμε δηλαδή τους εκπαιδευτικούς, συνολικά τις σχολικές μας μονάδες, για να ξέρουμε ποια είναι η παρεχόμενη παιδεία στα παιδιά μας που τα στέλνουμε εκεί για να μάθουν γράμματα; Ακόμα και σε αυτό το πρώτο βήμα, όπως επιχειρείται σήμερα, ακούσαμε ισχυρές ενστάσεις.

Εμείς είμαστε υπέρ της αξιολόγησης και στηρίζουμε αυτό το σχέδιο νόμου όχι γιατί δεν έχει αδυναμίες ή γιατί δεν θα μπορούσε να είναι και καλύτερο, αλλά γιατί θεωρούμε ότι, εν πάση περιπτώσει, είναι ένα βήμα προς την αξιολόγηση. Ως τέτοιο το ψηφίζουμε και το βλέπουμε θετικά, γιατί διαφορετικά θα δίναμε ένα τελείως λανθασμένο μήνυμα στην ελληνική κοινωνία.

Σήμερα που η αξιολόγηση είναι το ζητούμενο όχι μόνο στην εκπαίδευση, αλλά σε κάθε τομέα της δραστηριότητάς μας, με το να πούμε ότι είμαστε αντίθετοι στην αξιολόγηση γιατί έχει μία, δύο, τρεις αδυναμίες, νομίζω ότι, ακριβώς όπως είπα, θα στέλναμε τελείως λανθασμένο μήνυμα.

Εμείς είμαστε υπέρ της αξιολόγησης και η κριτική μας στο νομοσχέδιο είναι ακριβώς στην κατεύθυνση της μεταρρύθμισης με στόχο τη βελτίωση του νομοσχεδίου και τη θωράκιση της ανεξαρτησίας της Αρχής, της αξιοκρατίας και του δικαίου.

Είναι ένα θέμα εάν θα έπρεπε να συγκροτηθεί μία καινούρια ανεξάρτητη αρχή. Εδώ θα μπορούσαμε να το δούμε. Ενδεχομένως θα μπορούσαμε από τους ήδη υπάρχοντες εκπαιδευτικούς, από το ήδη υπάρχον διοικητικό προσωπικό να κάνουμε μία μορφή αξιολόγησης. Όμως, από τη στιγμή που επελέγη αυτή η μορφή, αυτό που πρέπει εμείς να κάνουμε είναι να δούμε πώς πραγματικά διασφαλίζεται η ανεξαρτησία αυτής της Αρχής.

Θεωρούμε ότι είναι αδήριτη ανάγκη η αξιολόγηση στην εκπαίδευση. Έχουμε μία συνταγματική επιταγή για δωρεάν και ποιοτική εκπαίδευση στους πολίτες. Πώς μπορούμε, λοιπόν, να μιλάμε για ποιοτική εκπαίδευση χωρίς καμία αξιολόγηση; Πώς μπορούμε να αφήνουμε τον πολίτη με αυτό το αγαθό της παιδείας στην τύχη του και να λέμε απλά ότι «έπεσε ο μαθητής σε έναν καλό δάσκαλο ή είχε την ατυχία και έπεσε σε έναν κακό δάσκαλο»;

Το ίδιο έχω πει ότι ισχύει και για την ιατρική. Θα πρέπει στα δημόσια νοσοκομεία να μπει, επιτέλους, μία αξιολόγηση. Πώς προστατεύεται κάποιος ασθενής, ο οποίος χτυπά την πόρτα και βρίσκεται σε ανάγκη, σε ένα δημόσιο νοσοκομείο; Εκεί λέμε ότι «έπεσε σε καλό γιατρό, έπεσε σε κακό γιατρό»; Όχι, δεν

θα έπρεπε να είναι θέμα τύχης. Θα έπρεπε το ίδιο το σύστημα να έχει τέτοιες δικλίδες ασφαλείας, ώστε ανεξάρτητα με το πού θα πάει ο καθένας, ο κάθε ασθενής, οποιοσδήποτε και αν είναι ο γιατρός, ο οποίος θα τον παρακολουθεί, να έχει κάποια στάνταρντ αξιολόγησης. Μόνο με την αξιολόγηση ακριβώς μπορεί να επιτευχθεί αυτό.

Το ίδιο ισχύει και για την εκπαίδευση. Δεν είναι θέμα τύχης το πού θα πέσει ο κάθε μαθητής για να πούμε ότι «έτυχε να είναι ένας καλός, εμπνευσμένος δάσκαλος και άρα έμαθε γράμματα» ή «δυστυχώς είχε την ατυχία να είναι ένας ακατάλληλος δάσκαλος και άρα δεν μπόρεσε να μάθει γράμματα».

Πραγματικά –και σε αυτό έχουν ευθύνη όλες οι μεταπολιτευτικές κυβερνήσεις, και του κόμματός μου, του ΠΑΣΟΚ, συμπεριλαμβανομένου- καταφέραμε να υπάρχει σήμερα μία ολόκληρη γενιά, που έφτασαν να είναι γυμνασιάρχες, λυκειάρχες και ποτέ οι ίδιοι να μην έχουν αξιολογηθεί. Και μη μου πείτε ότι όλοι οι εκπαιδευτικοί, ακριβώς επειδή πήραν κάποια στιγμή το πτυχίο τους σε μία φιλοσοφική σχολή είναι κατάλληλοι για να είναι στις τάξεις και, εν πάση περιπτώσει, είναι κατάλληλοι για ένα βάθος τριάντα χρόνων.

Πρέπει να είμαστε η μόνη χώρα που δεν διαθέτει όχι το καλύτερο, όχι ένα καλό, αλλά κάποιο σύστημα αξιολόγησης. Φυσικά η εκπαιδευτική διαδικασία είναι πολλά πράγματα. Είναι τα προγράμματα σπουδών, είναι τα βιβλία, είναι η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, είναι οι υποδομές. Σε αυτό συμφωνούμε. Δεν λέμε

ότι θα τα λύσει όλα η αξιολόγηση, ότι όλα θα τα λύσει αυτό το νομοσχέδιο. Θα συμβάλει, όμως, οπωσδήποτε στη βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Μαζί με την αυτοαξιολόγηση της σχολικής μονάδας -που σημαίνει εσωτερική αξιολόγηση, ότι η ίδια η εκπαιδευτική μονάδα αυτοαξιολογείται, για να βελτιωθεί- έχουμε και εξωτερική αξιολόγηση. Η μία συμπληρώνει την άλλη.

Όταν, για πρώτη φορά, άκουσα για το θεσμό της αυτοαξιολόγησης, που στην Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ την βάλαμε για πρώτη φορά, μου φάνηκε λίγο σχήμα οξύμωρο: «Αυτοαξιολόγηση; Σιγά το πράγμα!». Και, όμως, ακόμα και γι' αυτό, είχαμε αντιδράσεις. Έπρεπε να περάσουμε σιγά σιγά τα στάδια για να φτάσουμε να έχουμε ουσιαστική αξιολόγηση. Και γι' αυτό κάναμε και πειραματικό στάδιο δύο χρόνων για να μπορέσουμε να έχουμε την αυτοαξιολόγηση.

Το ΠΑΣΟΚ εξάλλου θεωρεί την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών αναπόσπαστο μέρος της εκπαιδευτικής διαδικασίας και γι' αυτό είχαμε βάλει τα θεμέλια, όπως σας είπα, για την αυτοαξιολόγηση.

Το σχέδιο για το νέο σχολείο εφαρμόζεται πιλοτικά εδώ και δύο χρόνια και συμπεριλαμβάνει την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών, προτάσσοντας τον προγραμματισμό και την αυτοαξιολόγηση της σχολικής μονάδας. Λαμβάνει υπ' όψιν ότι η αξιολόγηση δεν είναι αυτοσκοπός, αλλά μέσο για τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης.

Σ' αυτό το σημείο χαιρετίζουμε το γεγονός ότι υπάρχει, πλέον, η υπουργική υπογραφή για τη γενίκευση της αυτοαξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου, μετά το πιλοτικό πρόγραμμα που σας ανέφερα.

Πάντα είχα την απορία και αναρωτιόμουν πώς σχεδιάζεται η εκπαιδευτική πολιτική χωρίς το θεσμό, ακριβώς, της αξιολόγησης. Μάλλον έμελλε να είναι μία αποσπασματική και συγκυριακή διαχείριση, που καθορίζεται ακόμα και με κριτήρια πολιτικής σκοπιμότητας από την εκάστοτε ηγεσία.

Θα ήθελα στο σημείο αυτό να εκφράσω τη διαφωνία μου με τον εισηγητή του ΣΥΡΙΖΑ, τον οποίο άκουσα προηγουμένως να λέει ότι πρώτα δεν είναι ο άρρωστος, δεν είναι ο ασθενής, αλλά οι γιατροί, οι νοσηλεύτριες, το διοικητικό προσωπικό, το νοσοκομείο, οι διοικητές και δεν ξέρω τι άλλο. Πρώτα δεν είναι ο μαθητής, αλλά είναι οι εκπαιδευτικοί και ούτω καθεξής. Σε αυτό νομίζω ότι έχουμε μία κάθετη αντίθεση. Είναι θέμα φιλοσοφίας. Κατ' εμάς, ιδρύουμε ένα σχολείο για να μάθουν τα παιδιά γράμματα, όχι για να κάνουμε διορισμούς των εκπαιδευτικών. Κατ' εμάς, κάνουμε ένα νοσοκομείο για να έχει υγεία ο κάθε πολίτης και όχι για να μπορεί να δουλεύει ο γιατρός, η νοσηλεύτρια και όλα τα άλλα. Αυτοί είναι το μέσον ακριβώς για να επιτευχθεί ο σκοπός, για τον οποίο έχουν ιδρυθεί τα ιδρύματα αυτά.

Ωστόσο, θα προτιμούσαμε μία σφαιρικότερη προσέγγιση του θέματος της αξιολόγησης. Θα μπορούσε, δηλαδή, το υπουργείο, μαζί με την αξιολόγηση, να φέρει την εθνική στρατηγική για την επιμόρφωση και να έχουμε τη σύνδεση της

επιμόρφωσης με την αξιολόγηση. Εμείς το θέλουμε αυτό. Θα ήταν καλό να το φέρνατε μαζί, για να υπάρχει μία συνολικότερη εικόνα και να μην σας αδικεί η αποσπασματικότητα αυτού του μέτρου, το οποίο φέρατε.

Στις συνεδριάσεις της Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων είπαμε και ακούσαμε πολλά: Ότι ο δάσκαλος κρίνεται κάθε ημέρα από τους μαθητές του –σωστό είναι βέβαια αυτό-, ότι η αξιολόγηση είναι το όχημα για απολύσεις. Μία γενικευμένη άρνηση δηλαδή στις διατάξεις του νομοσχεδίου, που δεν είναι τίποτα άλλο παρά άρνηση της θεσμοθέτησης της αξιολόγησης. Υπάρχει μία παροιμία γι' αυτό, κύριοι συνάδελφοι: «Όποιος δεν θέλει να ζυμώσει, δέκα μέρες κοσκινίζει». Η ακρόαση των φορέων που παρακολούθησαμε στην Επιτροπή ήταν αποκαλυπτική. Φορείς επίσημοι, χρόνια τώρα στο χώρο της εκπαίδευσης –η ΟΛΜΕ και ούτω καθεξής-, οι οποίοι αντιμετώπισαν την αξιολόγηση σαν να είναι το κακό τέρας.

Ήταν γι' αυτούς κάτι τόσο ξένο. Βέβαια, καταλαβαίνω γιατί κάποιος να μη θέλει την αξιολόγηση. Όταν κάποιος μπορεί να μη δίνει λογαριασμό σε κανέναν –να το πούμε έτσι απλά- γιατί να έχει την αξιολόγηση πάνω από το κεφάλι του; Όμως δεν είναι δυνατόν να έχουμε εκπαίδευση -αφού η εκπαίδευση στηρίζεται ακριβώς στη βαθμολογία, στην αξιολόγηση- και να μην αξιολογείται το ίδιο το εκπαιδευτικό προσωπικό.

Μιλάμε για τις απολύσεις. Για να μη γελιόμαστε, υπάρχει περίπτωση σήμερα να έχουμε απολύσεις; Αίτηση να κάνει κάποιος και να πει «θέλω να απολυθεί», είναι

αμφίβολο εάν θα τα καταφέρει. Ειπώθηκε προηγουμένως ότι με δύο αξιολογικές κρίσεις κάποιος εκπαιδευτικός, που κρίνεται ακατάλληλος, τότε απολύεται αυτόματα. Εγώ σας ρωτώ: Στα τριάντα χρόνια που ισχύει αυτός ο νόμος, πόσοι εκπαιδευτικοί πήγαν στο σπίτι τους; Ή πιστεύετε ότι κάποιος όλα αυτά τα χρόνια δεν ήταν ακατάλληλος;

Άρα, για μας ταμπού δεν είναι οι όποιες απολύσεις ακατάλληλων ενδεχομένως εκπαιδευτικών. Ταμπού είναι να έχουμε σωστή εκπαίδευση για τα παιδιά μας, ώστε να ξέρει ο γονιός και να είναι ήσυχος ότι το παιδί του, που πηγαίνει στο δημόσιο σχολείο, μαθαίνει γράμματα.

Ακούσαμε πάρα πολλά, αλλά δεν ακούσαμε μια εναλλακτική πρόταση: Δεν μας αρέσει αυτό το σχέδιο αξιολόγησης, να ξεκινήσουμε από την αρχή, να κάνουμε διαβούλευση κ.λπ. Ωραία, επί ποιου σχεδίου; Και όταν έρχεται επιτέλους ένα σχέδιο για να ξεκινήσει κάτι, τότε ακούμε από την πλευρά της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης «καλό θα ήταν να ξεκινούσατε από κάπου αλλού». Μα, από κάπου πρέπει να ξεκινήσουμε κάποια στιγμή, εν πάση περιπτώσει!

Εμείς πιστεύουμε ότι ειδικά σήμερα η αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας είναι για το καλό όλων, της κοινωνίας, των παιδιών και των ίδιων των εκπαιδευτικών που δεν έχουν να φοβηθούν τίποτα. Και αυτό ισχύει ειδικά σήμερα γιατί η κρίση δεν έπληξε ένα ισχυρό δημόσιο σχολείο, αλλά επέπεσε σε ένα αδύναμο οικοδόμημα που πρέπει να το ενισχύσουμε.

Είμαστε λοιπόν υπέρ της αξιολόγησης, όπως αναφέρεται στην αρχή του νομοσχεδίου. Αυτό δεν σημαίνει βέβαια ότι δεν έχουμε ενστάσεις σε επιμέρους σημεία και ότι δεν προτείνουμε επιμέρους βελτιώσεις, που όλο αυτό το διάστημα στην επιτροπή έχουμε αναφέρει. Νομίζω ότι σήμερα είναι πια η ώρα του Υπουργείου να μας πει τι σκέφτεται επί αυτών.

Τι έχουμε ζητήσει κατά τον πρώτο κύκλο επεξεργασίας του νομοσχεδίου στην επιτροπή; Θα σας τα υπενθυμίσω πολύ αδρά. Ζητήσαμε να θωρακίσουμε το ανεξάρτητο της Αρχής, όπως για παράδειγμα με την επιλογή του προέδρου να έχουμε τη σύμφωνη γνώμη της Βουλής, όχι την απλή, αλλά με μια ευρύτερη πλειοψηφία. Θετικό επίσης είναι ότι ο Υπουργός αποδέχθηκε την πρόταση για προκήρυξη της θέσης του Προέδρου για την ενίσχυση ακριβώς της ανεξαρτησίας και της διαφάνειας.

Είναι κρίσιμο τώρα, που για πρώτη φορά γίνεται η προσπάθεια να θεσπίσουμε την αξιολόγηση στο εκπαιδευτικό σύστημα, να πείσουμε την εκπαιδευτική κοινότητα και όλους τους πολίτες ότι καμμία εξυπηρέτηση δεν γίνεται, ότι πρόκειται πράγματι για Ανεξάρτητη Αρχή και ότι δημιουργούμε ασφάλεια στον αξιολογούμενο να προστατευθεί από μια πιθανώς εσφαλμένη κρίση.

Ζητήσαμε επίσης να έχουμε έναν εξορθολογισμό τόσο της λειτουργίας όσο και της δαπάνης στη δημιουργία της Αρχής. Για παράδειγμα, προβλέπονται από το σχέδιο νόμου είκοσι πέντε θέσεις ειδικού επιστημονικού προσωπικού και δέκα θέσεις διοικητικού προσωπικού. Οφείλουμε να δημιουργήσουμε μια ευέλικτη δομή και όχι

κάτι δυσκίνητο, όχι μια καινούργια δομή με πάρα πολλούς υπαλλήλους που δεν χρειάζονται. Πρέπει επίσης να δούμε αν και αυτούς τους υπαλλήλους θα μπορούσαμε να τους πάρουμε εκ των ενόντων.

Μιλήσαμε για το κόστος κυρίως της μισθοδοσίας του Προέδρου, αλλά και των άλλων μελών και για το πώς αυτό μπορεί να γίνει πιο οικονομικό στις μέρες που ζούμε. Σε αυτό περιμένουμε τώρα την τοποθέτηση του Υπουργού, που είπε ότι θα το δει και θα μας πει στην Ολομέλεια.

Ρωτήσαμε ποιες θα είναι οι συνέπειες της αξιολόγησης σε μια δομή, δηλαδή όταν αξιολογείται είτε θετικά είτε αρνητικά, ποιο θα είναι το άμεσο και πρακτικό αντίκτυπο. Θα τα δούμε αυτά και αναλυτικά στην κατ' άρθρον συζήτηση, γι' αυτό και δεν θα μπω σε λεπτομέρειες. Είμαστε λοιπόν υπέρ της αξιολόγησης επί της αρχής του νομοσχεδίου με τις αναγκαίες βελτιώσεις.

Συμφωνούμε ότι οφείλουμε να θεσπίσουμε ένα αξιόπιστο σύστημα αξιολόγησης, να εξασφαλίσουμε ένα ασφαλές, δίκαιο και αξιοκρατικό περιβάλλον αξιολόγησης με τη συμμετοχή των εκπαιδευτικών. Γι' αυτό εμείς υπερψηφίζουμε το παρόν σχέδιο νόμου.

Ως προς τις τροπολογίες που έχουν έρθει, θα αναφερθώ στην αυριανή μου ομιλία, στη συζήτηση επί των άρθρων.

Πρέπει όμως εδώ να κάνω και την παρατήρηση ότι για μια ακόμη φορά έρχονται τροπολογίες από άλλα Υπουργεία, άσχετες με το αντικείμενο του

νομοσχεδίου. Αυτό είναι κάτι που πρέπει να σταματήσει και δεν θα κουραστούμε να το επαναλαμβάνουμε κάθε φορά.